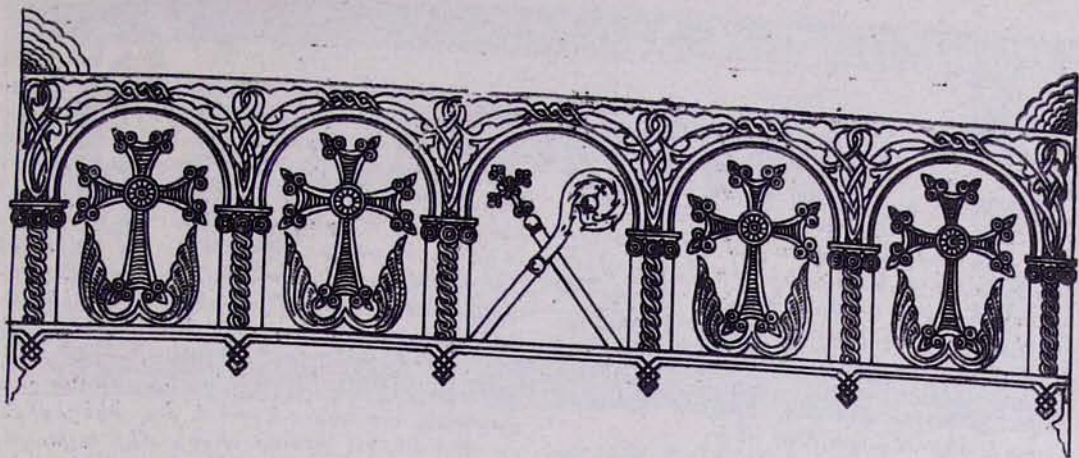

«ԳԱՆՁԻ Ի ՍՄԱ ԵԱԳԵԱՅ ՄԵՋ ԼՈՅՍ»*

յսօր գահակալության տարեդարձի տոնն է Ամենայն Հայոց Վեհափառ Ս. Տ. Վազգեն Ա Կաթողիկոսին: Մեզի համար, բոլոր հայոց համար, որոնք իրենց սրտին մեջ Ս. Լուսավորչի տեսած լույսեն շող մը ունին, բոլոր անոնց համար, որոնց մտքին մեջ Ս. Լուսավորչի բերած լույսը կճառագայթի, անոնց համար տոն է այսօր:

Աշխարհիկ իշխանություններ հանդիսավորապես կտոնեն իրենց թագավորին գահակալության տարեդարձը, ինչպես մենք Հորդանանի մեջ կտոնենք մեր Վեհապետի՝ Հյուսիսի թագավորի գահակալության տարեդարձը: Այսօր գահակալության տարեդարձն է մեր Հոգևոր Իշխանին, որ մեր Վեհափառն է: Եվ «Հոգի առաւել է քան զմարմին»: Հոգևոր ան մեր բուն, ազնվական էությունը կկազմե: Այս պատճառով կարևոր է մեր Եկեղեցիին համար այսօրվան տոնախմբությունը:

Ասկի 1600 տարի առաջ հաստատված Ս. Լուսավորչի Գահը գեռ կմնա կանգուն և իր Գահակալն ունի: Ս. Լուսավորչի և անկի առաջ Ս. Թադևոսի և Բարթողիմեոսի հաստատած էջմիածնի այս Աթոռը երկար դարերու ընթացքին ինչքան հարվածներ ընդունեց, և ի՞նչ մորթիկներու և փոթորիկներու խաղալիք

* Երուսաղեմի հայոց պատրիարք ամենապատիվ Ս. Տիրան արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը, 1957 թվականի հոկտեմբերի 6-ին, Սրբոց Հակոբյանց Մայր Տաճարում, Վեհափառ Հայրապետի գահակալության երկրորդ տարեդարձի առթիվ խոսել է բովանդակալից բարոզ, որը տպվել է «Սիւն» ամսագրի հոկտեմբեր—նոյեմբեր համարում: «Էջմիածին» ամսագրի ընթերցողներին ներկայացնում ենք այդ գեղեցիկ բարոզից հատվածները:—ԽՄԲ.:

դարձավ, ի՞նչ վիշտեր անոր սիրտը խոցեցին՝ ի տես հայ ժողովուրդի կոտորածին, ջարդին և աշխարհի շորս կողմերը ցրվումին: Քանի՞ քանի անգամներ սարսեցավ, բայց այսուհանգերձ տոկաց «սալվու չինար էջմիածին»-ը, և կանգուն մնաց և տակավին կանգուն կմնա Մայր Հողի վրա: 1600 տարիների ի վեր կանգուն կմնա ոչ թե միայն շենքը և Աթոռը, այլ այդ Գահին վրա կնստի այսօր պատվական Կաթողիկոս մը, որ կշարունակի այն գործը, զոր Լուսավորիչ սկսավ: Եվ վեր կբռնե այն ջահը, զոր իր տեսած լույսեն վառեց մեր երկրորդ Լուսավորիչը: Եվ հին-հին դարերեն արձագանքող Ս. էջմիածնի հոգեւորական քնարը կնվագե ի լուր աշխարհի շորս կողմը ցրված և Մայր Հայրենիքին մեջ բնակող հավատացյալներու ականջին:

Այս մտածումը առաջին պատճառն է, որուն համար ուրախ ենք այսօրվան տոնախմբությամբ:

Երկրորդ պատճառը մեր ուրախության այն է, որ մեր Հայրապետը շինարար Կաթողիկոս մը կհանդիսանա: Ան լծված է տենդադին աշխատանքի՝ Ս. էջմիածինը և Հայաստանի մեջ մեր Եկեղեցին վերականգնելու և պայծառացնելու Չգոհացավ միայն Աթոռին վրա բազմելով և Իր շուրջ գիտելով: Այլ լծված է գերազանցապես կենսական Իր հոգևոր գործին, Եկեղեցվո զորացման և պայծառացման համար: Կճգնի Ան Մայր Հայրենիքին մեջ Եկեղեցվո կյանքը վերստին արթարծելու, այն կյանքը, զոր ան ունեի անցյալին: Իրի միջին Հոգևոր Հայր՝ Իր նախածրը կերկար նաև արտասահմանի հայերուն վրա, որպեսզի Աստուծո հանգեպ մեր հավատքը զորավոր և ուղիղ մնա:

Վեհափառ Հայրապետը սկսած է արդեն նոր և երիտասարդ ուժեր ղրկել Թեմերը, մխիթարելու համար ժողովուրդը, անոնց հոգիին և սրտին մեջ պայծառ պահելու համար այն մեծ հույսը, զոր մեր հավատքի Հայրը Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ տեսավ բազում դարեր առաջ: Հետևաբար ուրախ ենք, որ մեր Հայրապետը հոգևոր այս մեծ գործին լծված է, օգտագործելով առիթը և գործածելով ամեն կարելիություն: Հայաստանյայց Եկեղեցին պայծառացնելու, լծված է աշխատանքի, որպեսզի հավատքի լույսը մեր Հայրենիքին մեջ և արտասահմանի մեջ պայծառ մնա:

Մեր ուրախության պատճառներին մեկն ալ այն է, որ մեր Հայրապետը իմաստուն և խոր հավատքով և սուրբ նախանձախնդրությամբ լի քրիստոնյա Հովվապետ մըն է, զարգացած, խանդավառ, Ազգին և Եկեղեցիին հոգևոր վերելքին նկատմամբ լավատես: Մեր Ազգը շատ բախտավոր պետք է՝ զգա ինքզինքը, որ Աստված հարույց այս ճգնաժամային օրերուն Վազգեն Կաթողիկոսի պես անձ մը Ս. Լուսավորչի Աթոռին համար: Եստ երջանիկ պետք է զգանք մենք զմեզ, որ փոխանակ ուրիշի մը՝ զինք հարույց, որպեսզի ուղիղ վարդապետությամբ հովվե իր ժողովուրդը:

Այս պատճառներով այսօրվան մեր տոնախմբությունը իմաստալից կդառնա: Եվ գահավաճության այս տարեդարձը առիթ մըն է մեզ համար, որ անդրադառնանք այն պարտականության, զոր արտասահմանը ունի հանդես Ս. Ս. Վազգեն Կաթողիկոսին, մեր Ընդհանրական Հայրապետին: Պետք է դիտենք, որ 1600 տարիներու ընթացքին, երբ հովիբ ու փոթորիկներ Ս. Աթոռը տեղե տեղ նետեցին, Դավիթն մինչև Հռոմկլա, մեր ժողովուրդը չդադրեցավ երբեք իր աչքը հռոմեյան լույսին, զոր Ս. Լուսավորիչ տեսավ, երբ այդ լույսը ճառագայթեց Ս. Գերեզմանին մինչև Վաղարշապատ: Այդ լույսը միշտ վառ պահեցին մեր հայրապետները, հակառակ այն իրողության, որ ժամանակներ եղան, երբ Մայր Աթոռը իսպառ կորստյան վիճին եզերքը հասավ: Եղան ժամանակներ, երբ անարժան մարդիկ, նստած այնտեղ, նսեմացուցին անոր անունը: Բայց որովհետև գերազանցապես սուրբ և Թանկագին էր անոր անունը հայ ժողովուրդին համար, ժամանակավոր դեպքեր և դժբախտություններ չկրցան բնականաբար հինավուրց այդ հաստատության հիմքերը քայքայել: Եվ Էջմիածինը կմնա հավիտենական և անխախտ: Հայ ժողովուրդի հարազատ զավակները իրենց հոգիին աչքերը պետք է՝ երբեք չհեղեցնեն ուրիշ կողմ: Քրանդի ի սմա ծագեաց մեզ լույս ի Հայաստան աշխարհի»,—ինչպես կըսե շարականը:

Էջմիածնի Կաթողիկոսը, հին օրենքներուն համաձայն, իր արդ իրավասությունները ունի համայն Հայաստանյայց Եկեղեցվո վրա: Այս իրավասությունները կհաղթենք և պետք է հարգենք ամենքս: Մեր Եկեղեցին ալ, աշխարհագրական բաժանման հիման վրա, ունի չորս պատմական Աթոռներ՝ Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռը, Երուսաղեմի և Կոստանդնուպոլսո Պատրիարքությունները և «Կիլիկյան» Կաթողիկոսությունը: Այս Աթոռները իրենց ինքնավարությունը կպահեն Ս. Էջմիածնի ինքնավարության ներքև: Այս դրությունը շատ գերագահության ներքև: Այս դրությունը շատ զարեղով օգտակար եղած է Հայ Եկեղեցիին, որ մեր ներկա իրադրության մեջ աշխարհի չորս կողմերը ցրված է: Մեր Եկեղեցին, ավելի քան երբեք որևէ ատեն մեր պատմության մեջ, պետք ունի հոգևոր միություն, որ Ս. Էջմիածնով իրական կդառնա:

Զմոռնանք այն լույսը, զոր Ս. Լուսավորիչ վառեց Հայաստանի մեջ ի Ս. Էջմիածին, և որմե վառեցան մեր այն բազում կանթեղները, որոնք կալված հայ եկեղեցիներու մեջ ի սփյուռս աշխարհի: Պետք է հաստատ գիտնանք, թե հոգևոր միությունը վերացական բան մը չէ և պետք չէ ըլլա մեզի, հայերու համար: Պետք է, որ այդ միությունը ըլլա տենչանիլի, շոշափելի, իրական: Եվ Մայր Աթոռի պատմական և Սրբազնագույն Գահակալը, ցուցիչը, ներկայացուցիչը, խորհրդանիշը և իրականացնողն է մեր հոգևոր միության: Ան մեր զորավարն է, որ մեր հոգևոր Զորագլուխին՝ Հիսուս Քրիստոսի ներքև կկռվի մեր հավատքին համար, Մայր Երկրին ներս և անկի դուրս, և մենք ամենքս Անոր զնդապետները և վիճվորներն ենք և մեր նպատակն է՝ զբարձր պատերազմը պատերազմիլ, ըստ առաքյալին, անհավատության, սուտի, բարոյական անանկության, հուսահատության և բաժանարարության դեմ: Պիտի կռվինք՝ ի՛նչ ալ որ բերեն տարիները, որպեսզի հաստատուն ըլլա մեր հույսը և տոռոջ ծառի մը նման կուրծք կարենանք տալ մեր վրա նկող փոթորիկներուն:

Այս է իմաստն ու նշանակությունը այսօրվան հանդեսին:

Մաղթենք, որ Տեր Աստված երկար կյանք տա մեր Սրբազնագույն Հայրապետին՝ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս Ս. Ս. Վազգեն Ա-ին, արդյունավորի Իր ջանքերը՝ ի պայծառություն Մայր Աթոռին և Հայաստանյայց Ս. Եկեղեցվո և պայծառ և խաղաղ և բարգավաճ պահե մեր Ս. Եկեղեցին և Աստուծո շնորհը անպակաս ըլլա մեր պատմական ժողովուրդին և մեր ամենուս վրային, ամենն:

